

Spodnje Štajarsko bode naše, če si ga sami priborimo, in nemško, če bi naša moč omagala! Da ga pa ohranimo našim potomcem, treba je odpraviti tiste zagvozde, ki so zabite v slovensko telo, da ga razdrobe in uničijo. Take zagvozde so nemška in ponemčena mesta Celje, Maribor, Ptuj, Bistrica, Slovenji Gradec, Laški Trg, Brežice, Rogatec itd. Vsak iz nas je preverjen, da morajo ali ta mesta postati slovenska, ali pa postanejo slovenski Štajarci Nemci, ali pa morajo nova mesta iz tal vzrasti, v katerih bodo Slovenci našli svojo zaslombo, svoja tržišča in zbirališča.

Iz zgoraj naštetih nemških trdnjav je videti celjska najmočnejša. Pa tudi ta bi se dala premagati, ako se žilavi štajarski Slovenci z moško resnostjo in vstrajnostjo poprimejo pravih sredstev. Slovenci naj se sami poprimejo kupčevanja in obrtnosti, da ne bodo dalje nadlegovali s svojimi naročili in svojim denarjem teh ultranemških Celjanov, katerim je ubogi Slovenec toliko zo-

pern! V Žalci, Mozirji, na Vranskem, v Ljubnem, Sevnici, Konjicah naj se napravijo narodne prodajalnice za vsaktero blago. Potrebni zaklad se bode morda dobil pri občinah, ali posojilnicah, ali pa po delnicah. Skoro gotovo je, da bodo mogle te prodajalnice ljudstvu postreči z boljšim in cenejšim blagom, nego nemčurski trgovci, kateri so dobrega življenja bolj vajeni, nego Slovenci. V savinski dolini se pridela toliko lepega hmelja. Ali se ni čuditi, da se še ni nihče domislil napraviti v Žalci ali Mozirji narodno pivovarno? Slovenci imamo, žal! premalo podjetnega duha; kdor kaj ima, usede se na denar. Nемеc pa riskuje, zato pa so vsa večja podjetja na Slovenskem v tujih rokah. Res, da včasih kateremu izpodleti; dosti jih pa tudi obogati. Če se bodemo držali načela: „Svoji k svojim“ (kakor se ga Nemci že od zdavnja drže), potem bodo narodna podjetja lepo cvela. Goriški poslanec Kocijančič je zadel na pravo struno; naj bi ga Slovenci poslušali in ubogali, pa bode skoro boljše!

Bojanci.

(Konec.)

Starec je pripovedoval z nekim ponosom o svojih minolih dogodkih in nisem ga hotel motiti. Pa kako potem, ko niste bili več grajska straža? E, bil sem že star in nisem hotel daleč po svetu; jel sem kupčevati z govejo živino in svinjami, kakor jih kupčuje mnogo nas. Tako sem prehodil Hrvaško in Kranjsko na vse strani, zdaj pa sem nekoliko let že doma za starega in nekaki cerkovník pri cerkvi. A oprostite, gospodine, hvala Vam na prijaznosti, a zdaj moram pozvoniti, ker pojde procesija po našem polji.

Starec je izgovoril in drknil k cerkvi, kakor kak dvajsetletni mladenič; trebalo je, kajti narod se je že zbiral v red, da ide za popom. Pred popom so nesli zastavo. Na jedni strani zastave je bil jako krvavo naslikan glavosek sv. Jovana krstitelja, na drugi pa žalosten sv. Jurij brez konja. Ob zastavi sta nesla dva Bojanca svete ikone, za katerimi je korakal pop; za njim Bojanci, potem dekleta in slednjic žene.

Tujci smo ostali na mestu, ker se nam je dejalo, da se sprevod skoro vrne. Posebno gospe so hotele še gledati te obrede in loviti staroslovenske besede, ki so se jim zdele tako znane.

Res, skoro so se vračali; pop je poblagoslovil grobje krog cerkve in molil mrtvaške molitve. Ljudstvo mu je udano odgovarjalo: „Gospodine pomiluj, Gospodine pomiluj!“; pa ne samo bojansko ljudstvo, nego tudi mi in pred vsemi naši dve nežni dami.

Sveto opravilo je bilo končano in odpravili smo se k Jovu Vrliniću, ki je ob takih dneh krčmaril, da nam donese založaj pečenke in požirek dobrega ziljanca. Pečenka, to je po tamkajšnjem pomenu cel na ražnji pečen janjec, šla nam je toliko bolj v slast, ker smo precej v jutro napravili precejšnji pot in potem toliko časa gledali neznane obrede. Čez čas je prišel za nami tudi pop in ž njim več Bojancev, pa tudi nekoliko žen.

Moški smo se pogovarjali s popom in z Bojanci. Ker so videli, da se s popom menimo v štokavščini, tudi niso več mešali svoje prvotne veselice, ki so si jo ohranili še do čuda čisto. Sem in tija jim je ostala kaka tuja beseda, kar pa pri ženskah celo ni, kajti te ostajejo vedno doma in hranijo isto govorico, kakor so jo govorile tovarišice prvih treh bojanskih dedov. Menil sem se mnogo z moškimi in izprevidel že tedaj, kakor tudi pozneje v svojem službovanji, da so sploh pravi poštenjaki, ako se jim kot trgovcem ne šteje v greh sem ter tja kaka trgovska slabost. Govorili smo še o raznih njih običajih; ali ni moj namen, da bi jih tu našteval; v obče so taki, kakor pri hrvaškosrbskem narodu sploh.

Naše gospe so se bavile več z Bojankami in njihovimi malimi Marami, Smiljanami, itd. Te male so še imele crvenkape, katerih večja dekleta nimajo več. Odrasle devojke in tudi mlajše žene pa so na trati blizo cerkve ž mlajšimi Bojanci igrale kolo; diple so bučale in med plesom se je glasila marsikatera igralna popevka.

Hitro je tekel čas med vrlimi možmi, trebalo je zopet misliti na pot, da pridemo pred mrakom v Črnomelj. Domačini so nam želeli „sretan put“; mi pa smo se vračali s prepričanjem, da smo užili prijeten dan.

Čez nekaj tednov je napravila čitalnica veselico; na njej sta bili dve Bojanki: bili sta dami, ki sta nas bili spremljali v Bojance. Njih obleka je bila uspeh meditacij z Bojankami; glas o njih lepoti je bil le jeden.

Na tak način smo si skušali v tem kraju, kjer madžarske in naše vlade previdnost še doslej železnice in njene ugodnosti ne privošči, kratiti čas. Napravljali smo v prostem času izlete, zdaj v Bojance, zdaj v Poljane, potem v Semič, Metliko itd.; povsodi sem spoznaval kaj novega, posebnega.

O priliki bodem podal bralcem „Slovanovim“ še kaj jednacega; torba mi še ni prazna. Gr . . . n.